

Ce înseamnă muzica pentru un politician?

Când i-am spus unui om politic despre care știam că n-a ascultat nici cel puțin un minut muzică de Bach, de Mozart sau de Beethoven că Brăila are nevoie de o orchestră simfonică m-a întrebat nedumerit: - Cui îi trebuie muzică simfonică, în general muzică clasică? Și, ca să-i pot da un răspuns documentat, l-am invitat la o bere. Încerc să reproduc întreaga discuție:

- Dragul meu, cred că știi tot așa de bine ca și mine că dintre toți cei care exercită o profesiune intelectuală, medicii se au cel mai bine cu muzica. Au dat un mare număr de iubitori ai muzicii, de interpreți și chiar de compozitori.

- Vrei să-mi dai exemplul cu dumneata - s-a grăbit interlocutorul meu să-mi răspundă.

- Nu! Mă duc la istoria medicinei și am să-ți dau exemple destule: medicul Franz Anton Mesmer, unul din creatorii metodelor de psihoterapie, nume binecunoscut în medicina secolului al XVIII-lea, care l-a tratat pe Leopold Mozart, a avut o bună voce de tenor și a fost un bun interpret la violoncel. În semn de admirație tânărul Mozart i-a dedicat opera Bastien și Bastienne. Doctorul Orfila, profesorul de toxicologie și decan al Facultății de Medicină din Paris, cunoscut pentru lucrările sale de medicină legală, chimie și toxicologie, s-a afirmat mai întâi în muzică ca un bun cântăreț și i s-a propus chiar un angajament la Opera Comică din Paris. Însuși Pasteur a luat în tinerete lecții de canto. Marcel Lermoyez, înainte de a întemeia serviciile de oto-rinolaringologie din Franța a compus o operă - Louis X (1883) - care a și fost reprezentată. Doctorul Albert Schweitzer a fost un mare organist, iar marele doctor Laënc a fost un bun flautist.

Mă așteptam să mă întrerupă, dar, dacă l-am văzut interesat am continuat: - Este un fapt bine știut că marele chirurg Theodor Bilroth - cel care a pus la punct, printre altele, cele două tehnici de operare pe stomac care îi poartă numele: Bilroth I și Bilroth II, a fost un bun pianist și un remarcabil violonist. Doctorul, polonez, Joseph Xavier Elsner a compus 19 opere, 3 simfonii, muzică de cameră și câteva baleturi. Pot să-ți vorbesc despre mulți medici români care au avut preocupări muzicale. Nu putem înțelege în întregime personalitatea doctorului Ioan Cantacuzino, dacă din viața sa de continuă și rodnică muncă, am exclude preocupările lui pentru muzică sau pe acelea ale profesorului doctor Victor Papilian, de la Cluj, cunoscut ca animator al vieții muzicale clujene, un foarte bun violonist ajuns într-un timp și director al Operei.

Și, pentru că am vorbit de Cluj să-ți mai spun de medicul muzicolog Ilie Balea, de medicul Taban dirijor la Operă și de confențiarul doctor din Spitalul de boli contagioase, dar și profesor de armonie la Conservatorul Gheorghe Dima din Cluj și inspirat compozitor, Liviu Comes. Arta compozitiei l-a adus în rândul membrilor Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România. A fost un timp decan al Conservatorului Ciprian Porumbescu din București.

- Îți știi pentru că ai fost student la Cluj.
- Să-ți spun de medici iubitori de muzică de la Timișoara, de doctorul O.R.L.-ist Leon Domide, care ținea concerte lecții la filarmonică, de renumitul folclorist Nicolae Ursu, care era absolvent al Facultății de Medicină, de doctorul Pavelescu, care a cântat cele două Romante de Beethoven cu orchestra simfonică din Timișoara, de doctorita Alla Popa care a cântat concertul pentru pian și orchestră în...major de Mozart, tot cu orchestra simfonică din Timișoara, de altfel era angajată pianistă a Filarmonicii

Banatul...

Ce să mai spun că la București a fost o orchestră simfonică a medicilor?

- Am auzit.

- Și la Brăila îți pot da numeroase exemple de medici și farmaciști care au fost compozitori sau buni interpreți. Farmacistul Sofocle Răsti Petzalis a fost membru fondator și președinte al Societății Filarmonice Lyra, farmacistul Mircea Bosânceanu, compozitor cu lucrări tipărite și cântate, și-am să amintesc de tangou-ul Adriana, care a devenit la vremea aceea slagăr, de compozitorul și flautistul doctor O.R.L. Noe Gätlan, de doctorul chirurg Vanghele Cutava, violonist în orchestra simfonică Lyra, de doc-

Poincaré și Laisant. Albert Einstein a studiat vioara, iar din momentul în care a descoperit sonatele lui Mozart, cântatul la vioară a devenit una dintre pasiunile viitorului savant. Era pasionat pentru muzică clasică și un bun interpret al ei. Când a fost întrebat cum i-a venit în minte ideea relativității, Einstein a răspuns: Mi-a venit prin intuiție, iar muzica a fost forța din spatele acelei intuiții. Descoperirea mea a fost rezultatul percepției muzicale. Matematicienii pasionați pentru muzică am avut și la noi în țară. Gheorghe Titeica, Dimitrie Pompeiu, Traian Lalescu și Petre Sergescu, matematicieni de renume, cântau la vioară, în timp ce Victor Vălcovici cânta

chiar pe scenă ca să-și arate măiestria muzicală, așa cum se întâmplă astăzi în toată lumea civilizată și-ți voi spune că printre parlamentarii europeni am aflat că doi deputați sunt pianști concertisti: Vytautas Landsbergis, din Lituania și Erna Hennicot-Schoepges, din Luxembourg. Vytautas Landsbergis, fost președinte al Lituaniei, cunoscut pentru lupta împotriva comunismului de la începutul anilor '90. La rândul său, Erna Hennicot-Schoepges, politician luxemburghez, a ocupat un timp funcția de ministru al culturii în țara sa.

- Mi se pare interesantă această trecere de la o muncă creativă artistică, la activitatea politică, condiționată de proceduri și termene stricte. În ce măsură stilul de viață artistică este compatibil cu cel politic?

- Lucrurile nu sunt deloc diametral opuse, cum ar părea. Lumea politică poate fi și ea la fel de creativă, după cum un artist poate fi tot atât de bun politician. Aici vreau să fac precizarea că am în vedere muzicianul din înalta intelectualitate, nu un tambalist, un acordeonist sau un gurist de pe la nunți, nu un astfel de artist poate aduce idei noi în politică. Structura parlamentului nostru suferă și de astfel de greseli. Mai aveam puțin și vedeam în parlament și manelistii! În schimb, ar fi chiar păcat ca un artist de înaltă cultură să nu se implice în politică atâtă vreme cât cultura riscă să decaadă sau să se altereze - aproape de prostul gust și de manelizarea culturii.

- Se poate face o comparație între competențele, tehnicile și tacticile folosite în muzică și cele necesare în jocul politic?

- Muzica și politica sunt nu numai compatibile ci chiar complementare. Pentru a interpreta o piesă muzicală, trebuie mereu să iei totul de la început, indiferent de nivelul muzical atins. Fiecare nouă piesă reprezintă o nouă provocare. Pentru a interpreta muzica este nevoie de o muncă constantă și perseverență. În politică la fel. Ce-i lipsește însă politiciii este tocmai armonia și culoarea: arta de a examina detaliile, de a contempla, de a simți, de a aborda problemele cu inima.

- Înseamnă că profesia de politician sterge ceva din caracter? Politicianul este înghesuit cumva în stereotipuri?

- Politicianul de elită își păstrează caracterul nestirbit, dacă practică arta, muzica să spunem și nici nu este robul unor stereotipuri. La cei de duzină este pericolul de a-și pierde din caracter și de a-și însuși o limbă de lemn. Adesea acestia se situează departe de marea artă și când încearcă să se apropie de ea, nu o face din simțire ci de poză și atunci devin sprinjitorii muzicii mai ușoare, comerciale, distractive.

- Unii spun că politicienii trebuie să sprijine și să protejeze arta, alții spun că implicarea instituțiilor politice în artă o compromite. Dumneavoastră ce credeți?

- Cultura nu trebuie confundată cu arta. Cultura include arta, dar o și depășește. Prin artă politicienii își rotunjesc personalitatea. Nu întâmplător marii conducători atrageau de partea lor artiștii și oamenii de cultură. Cunoscut politicienii care s-au simțit deranjați când am intrat în biroul lor. Artă și în deosebire muzica, creează premisele comunicării și ale dialogului. Politica nu trebuie să influențeze continuul artii, însă trebuie să asigure condițiile realizării acesteia. Politicianul care sprijină arta dovedește că face politică din profesionalism nu din conjunctură. Că este un politician de elită, un politician intelectual. Marile realizări, marile progrese în muzică și în general în artă s-au datorat sprijinului pe care l-au dat artiștilor marii politicieni. Orice guvernare înțeleaptă a sprijinit arta. Pentru aceasta ne stă la îndemână întreaga istorie, chiar și a noastră. În plan local problema mai schiopătează. Mă gândesc la marea muzică. Dar să mai avem un pic răbdare. Dr. Nicu TEODORESCU

Dr. Noe Gätlan

Dr. Vanghele Cutava

Dr. Octav Niculescu

Dr. Ioan Cioroianu

Farm. Mircea Bosânceanu

Dr. Octavian Udrea

torul dermatolog Octav Niculescu, absolvent al Conservatorului Santarelli, o voce de bariton minunată, de doctorul flautist Ioan Cioroianu, de doctorul pianist și muzicolog Schorr, de pianistul medic stomatolog Octav Udrea, de farmacistul Ioan Faltis, președintele Societății filarmonice Genütklichekeit, care reunea polonezii, elvețienii, austriecii și englezii aflați în Brăila acelor ani. Societatea a avut un cor și o orchestră, ambele instruite de vienezul Leopold Hans Kern. Este vorba de anii 1898.

Doctorul Mihai Nichita și la 82 de ani cântă în fiecare zi la pian. Ati văzut concert simfonic de la care să lipsească doctorii Traian Vodă, Petru Cotoiu sau dr. Matei?

- Da, da...cu medicii cam... așa e.

- Cu matematicienii crezi că-i mai altfel? Există strânse legături ale matematicii cu muzica, adică dintre arta care poate exprima toate sentimentele omenești și știința certitudinii.

- Circulă ideea că oamenii științelor exacte, fizicienii, chimistii și, mai ales, matematicienii, ar fi mai puțin atrași de muzică.

- Nu este deloc așa. și am s-o iau de la Pitagora, pentru care armonia sunetelor porneste de la armonia numerelor întregi. Se știe că Thales din Milet a fost un recunoscut matematician, filozof, astronom, dar și un bun muzician. Leibniz spunea că muzica este aritmetică ascunsă. Numeroase sunt exemple de matematicieni care au făcut muzică: la Paris, într-un cvartet arhicunoscut, au cântat Henri

la flaut, iar Mihail Ghermănescu la violoncel. Brăila este orașul în care s-a născut Iannis Xenakis, matematicianul inginer care a revoluționat muzica creând muzica inginerască. El este inventatorul acestei noi muzici prin introducerea calculului probabilităților și a teoriei ansamblurilor în compoziția muzicii instrumentale, electronice.

Și închei capitolul matematică și muzică cu frumoasele cuvinte ale marelui matematician Sylvester: Nu s-ar putea oare reprezenta muzica drept matematica simțurilor, iar matematica drept muzică a rațiunii? Căci muzicianul simte materia, iar matematicianul conține muzica. Muzica-i vis, matematica viață practică.

Pot să-ți vorbesc și despre alte profesii la fel de legate cu muzica: despre pictori, despre arhitecți, despre poezi. Am avut chiar la Brăila numeroși juriști pasionați pentru muzică. Numeroși ofițeri! Mă refer totdeauna la muzica de bună calitate, la cea clasică deobicei. Acela care vrea să se considere intelectual nu poate sta în afara acestei muzici. Vorbesc de intelectualul-intelectual, nu de acela care nu poate dovedi că este intelectual decât dacă îți arată diploma.

- Politicienii, de pildă, de ce sunt prea puțin preocupați de muzică? și politica este o profesiune.

- Vreau să cred că te referi la politicienii din Brăila. Și din Brăila de astăzi, că în cea de ieri lucrurile au stat altfel. Și nu cred că toți politicienii. Îți pot vorbi de sefi de partide din Brăila și de primari, sau de prefecți care cântau la instrumente ba, unui urcau